

KD:N SENIORIPOLIITTINEN OHJELMA

1. SENIORIPOLITIikkaa SYDÄMELLÄ JA ARVOSTUKSELLA

Ikääntyneiden määrä kasvaa nopeasti, ja samalla myös hyvin iäkkäiden osuus väestöstä lisääntyy. Tämä kehitys haastaa yhteiskuntaa uudistumaan: tarvitsemme pitkäjänteistä, ikäystävällistä politiikkaa, joka huomioi ikääntyvien ihmisten moninaiset elämäntilanteet ja tarpeet. Kristillisdemokraatit vaalivat lähimmäisyhteiskunnan ajatusta. Haluamme rakentaa Suomea, jossa jokainen kohdataan arvokkaasti ja yksilöllisesti kaikissa elämänvaiheissa.

Ikäystävällisyys tarkoittaa ennen kaikkea kunnioittavaa asennetta. Ikäihmiset nähdään arvokkaina ja ainutlaatuisina yksilöinä – ei kulueränä, vaan yhteiskunnan voimavarana. Ihmisen arvo ei riipu iästä tai toimintakyvystä, vaan jokainen on tärkeä yhteiskunnan jäsen ja läheisilleen korvaamaton. Yhteiskunnan asenteiden on muututtava: ikäihmisten kokemuksen ja osaamisen merkitys on tunnistettava, ja heille on luotava paremmat mahdollisuudet osallistua työelämään, vapaaehtoistoimintaan ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Vanhustenhoidon on oltava yksilöllistä, inhimillistä ja kuntouttavaa. Hoivaa, joka tukee toimintakykyä, yhteisöllisyyttä ja hyvää elämänlaatua. Samalla on tärkeää edistää ikäihmisten aktiivisuutta: mahdollisuutta liikkua, oppia uutta, osallistua yhteisön toimintaan ja vaikuttaa omaan elinympäristöönsä. Ikäihmiset eivät ole vain hoivan kohteita, vaan yhteiskunnan rakentajia, joiden elämäkokemus ja viisaus ovat arvokkaita voimavaroja.

Meille on kunniatehtävä huolehtia heistä, jotka ovat rakentaneet isänmaamme, ei vain sanoilla, vaan teoilla. Ikäystävällinen Suomi on yhteinen tavoitteemme – maa, jossa jokainen voi elää arvokasta, aktiivista ja turvallista elämää.

2. IKÄYSTÄVÄLLISTÄ PÄÄTÖKSENTEKOA – KUULLUKSI TULEMISTA JA SUJUVAA ARKEA

Vaikka moni ikäihminen tarvitsee apua ja hoivaa, suuri joukko heistä on elämäkokemuksensa ansiosta merkittävä voimavara yhteiskunnalle. Ikääntyvien äänen on kuuluttava vahvemmin päätöksenteossa. Ei vain heitä koskeissa asioissa, vaan laajasti yhteiskunnan kehittämisessä.

Yhteisöllisyys tukee kaikenikäisten hyvinvointia. Siksi kaavoituksessa on huolehdittava siitä, että eri-ikäisillä on mahdollisuus luonteviin kohtaamisiin sekä ulko- että sisätiloissa. Ikäystävälliset, esteettömät ja helposti saavutettavat tilat lisäävät hyvinvointia ja vahvistavat yhteisöllisyyttä.

Ikäihmisten toiveet ja näkemykset on tarpeellista ottaa huomioon kaupunkisuunnittelussa, joukkoliikenteessä ja muussa elinympäristön kehittämisessä. Asuntojen, julkisten rakennusten (kirjastot, sote-keskukset, museot, teatterit, kauppakeskukset, sairaalat ym.), liikenteen sekä elinympäristön esteettömyyden lisääminen parantaa vanhusten toimintakykyä ja helpottaa itsenäistä elämää. Asuinpaikka taikka asumismuoto eivät saa heikentää mahdollisuuksia omatoimiselle arjelle. Liikkumista on tuettava parantamalla esteettömyyttä ja kehittämällä joukkoliikennettä kaikille saavutettavaksi.

Lähipalveluiden hyvä saavutettavuus ei ainoastaan lisää arjen sujuvuutta, vaan vähentää myös pitkän aikavälin kustannuksia.

Kristillisdemokraattien aktiivisesti ajama vanhusasiainvaltuutetun virka on ollut voimassa nyt vuodesta 2021 alkaen. Pidämme tärkeänä, että valtuutettua kuullaan vanhuksia koskevissa asioissa. Samoin kuntien ja hyvinvointialueiden lakisääteisiä vanhusneuvostoja on tärkeä osallistaa päätöksentekoon laajasti.

Toimenpiteet:

- Parannetaan kotona asumisen turvallisuutta. Rakennetaan esteettömiä ja saavutettavia tiloja ja asuntoja, jotka tukevat ikääntyneiden itsenäistä elämää.
- Parannetaan kevyen liikenteen väylien turvallisuutta.
- Huomioidaan kaavoituksessa ikäihmisten tarpeet sujuvaa arkea edistäen.
- Rakennetaan samalle alueelle senioriasumista, yhteisöllistä asumista sekä ympärivuorokautista palveluasumista, jotta ikääntynyt voi asua samassa asuinympäristössä pitkään, henkilökunnan aikaa ei mene matkoihin, ja koti- ja muut arkea helpottavat palvelut ovat lähellä ja tavoitettavissa.
- Lisätään yhteisöllistä asumista ja ympärivuorokautista palveluasumista, jotka ovat muun väestön ja palveluiden tuntumassa, edistäen samalla myös yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.
- Huomioidaan kaupunkisuunnittelussa eri-ikäisten luontevat kohtaamiset.
- Otetaan WHO:n ikäystävällisen kunnan kriteerit käyttöön valtakunnallisesti.
- Kuullaan vanhusneuvostoja erityisesti kaavoituksessa ja kaupunkisuunnittelussa.
- Tehdään ikävaikutusten arviointia ja huomioidaan se päätöksenteossa.
- Edistetään osallistavaa budjetointia ja kuntalaiskyselyjä.
- Kasvatetaan asukasyhdistysten ja kylätoimikuntien roolia.

3. LIIKE ON LÄÄKE JA OPPIA IKÄ KAIKKI

Ikäihmisten aktiivisuutta ja osallisuutta on tuettava monipuolisesti. Liikunta on tehokas ja edullinen keino ehkäistä ja hoitaa useimpia kansansairauksia. Terveysliikunta ja motivaatio liikkumiseen vahvistuvat, kun lähiliikuntapaikat ovat turvallisia ja yhdyskuntasuunnittelu tuo luonnon tervehdyttävän vaikutuksen lähelle kotia. Maksuttomat julkiset liikuntapalvelut, kuten ulkokuntosalit, laskevat liikkumisen kynnystä.

Kulttuuri rikastuttaa ikäihmisten elämää ja vahvistaa heidän henkistä hyvinvointiaan. Esimerkiksi musiikki, taide, kirjallisuus ja hengelliset kokemukset tuovat lohtua, iloa ja merkityksellisyyttä arkeen, erityisesti silloin, kun toimintakyky heikkenee tai sosiaaliset kontaktit vähenevät. Kulttuuri auttaa käsittelemään elämäntapahtumia, ylläpitää muistin toimintaa ja tarjoaa mahdollisuuden itsensä ilmaisemiseen.

Elinikäinen oppiminen on tärkeä osa ikäihmisten hyvinvointia ja aktiivista kansalaisuutta. Oppiminen ei pääty työuran jälkeen, vaan se voi jatkua läpi elämän tarjoten mielekästä tekemistä, uusia sosiaalisia kontakteja ja mahdollisuuden pysyä mukana yhteiskunnan muutoksissa. Kaikki tämä tukee henkistä vireyttä ja ehkäisee syrjäytymistä. On tärkeää, että koulutusmahdollisuudet ovat saavutettavia ja että yhteiskunta tunnistaa ikäihmisten oppimisen arvon.

Digitalisaatio haastaa erityisesti ne ikäihmiset, joilla ei ole aiempaa kokemusta älylaitteista tai sähköisistä palveluista. On tärkeää varmistaa, että he voivat hoitaa omia asioitaan mahdollisimman itsenäisesti. Tämä edellyttää riittäviä tukipalveluja ja selkeästi toteutettuja digipalveluita, tarvittaessa myös selkokielellä. Teknologian on oltava saatavilla myös lainattavaksi niille, joilla ei ole siihen muuten pääsyä. Digisyrjäytymistä ehkäistään tarjoamalla henkilökohtaista ja kohtuuhintaista palvelua virastoissa, pankeissa ja muissa keskeisissä

sä asiointipaikoissa.

Vapaaehtoistoiminta on monelle ikäihmiselle merkityksellinen osa arkea. Iäkkäät ihmiset ovat merkittävä voimavara erityisesti toistensa tukemisessa. Yhteisöllisyyttä lisäämällä voidaan vähentää yksinäisyyttä. Et-sivän vanhustyön avulla voidaan tavoittaa syrjään jääneitä vanhuksia ja kannustaa heitä osallistumaan sekä hakeutumaan palveluiden piiriin. Näissä kolmas sektori ja seurakunnat tekevät tärkeää ja vaikuttavaa työtä.

Ikäystävällisessä Suomessa panostetaan sukupolvien väliseen vuorovaikutukseen. Korostamme isovanhem-pien roolia lastenlasten hoivassa ja kasvatuksessa. Isovanhemmat ovat voimavara paitsi huolenpidon tarjoaji-na myös oman elämänkokemuksensa sekä arvojen, tietojen ja taitojen siirtäjinä. Lapsenlapset liittyvät heidän kauttaan sukupolvien ketjuun ja saavat hyviksi koettuja aineksia oman arvopohjansa ja identiteettinsä raken-tamiseen. Samalla me torjumme lapsen vieraannuttamista isovanhemmista esimerkiksi lapsen vanhempien erotilanteessa. Myös yhteisöllistä isovanhemmuutta on edistettävä, mitä edustavat esimerkiksi koulujen tai päiväkotien kummivaarit ja -mummit.

Toimenpiteet:

- Korostetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ikääntyneiden palveluissa.
- Lisätään ikääntyneille suunnattuja matalankynnyksen liikuntapalveluita.
- Tarjotaan elintapaohjaukseen kytkeytyvää liikuntaneuvontaa eri ikä- ja väestöryhmille.
- Huomioidaan päätöksissä, resursseissa ja henkilöstön osaamisessa erilaiset liikkujat, kuten ikäihmiset.
- Tuetaan erityisryhmiä, kuten eläkeläisiä ja omaishoidontukea saavia, alennetuilla hintaryhmillä esi merkiksi uimahalleihin ja kuntosaleihin.
- Turvataan jokaiselle iäkkäälle mahdollisuus säännölliseen voima- ja tasapainoharjoitteluun toiminta kyvystä riippumatta.
- Tarjotaan kohtuuhintaisia ja saavutettavia kulttuuripalveluita yhteistyössä kuntien, kolmannen sekto rin ja kulttuuritoimijoiden kanssa.
- Parannetaan palveluiden saavutettavuutta ja esteettömyyttä.
- Tarjotaan kohtuuhintaisia, matalan kynnyksen IT-koulutus-, neuvonta- ja tukipalveluita.
- Varmistetaan, että digipalveluja on tarjolla asiointikeskuksissa, kuten kaupoissa, pankeissa ja kirjas toissa.
- Edistetään seniorilinjojen, kuten puhelinpalvelujen, perustamista hyvinvointialueille.
- Kannustetaan eri toimijoita, kuten pankkeja, lisäämään ikäihmisille suunnattuja asiointikanavia.
- Otetaan valtakunnallisesti käyttöön etsivä vanhustyö ikääntyneiden yksinäisyyden vähentämiseksi hyödyntäen hyväksi todettuja toimintamalleja.
- Tuetaan kevytyhteisöllisyyttä esimerkiksi korttelijuhlien, liikuntatempauksien ja teemapäivien kautta.
- Edistetään vapaaehtoistoimintaa ja ikäihmisten keskinäistä tukemista.
- Edistetään eläkeläisten osallistumista yhteiskuntaan myös vapaaehtoistyön, mentoroinnin ja yhteisöl listen toimintojen kautta.
- Helpotetaan isovanhempien tapaamisoikeuden vahvistamista lapsenlapsen vanhempien erotilanteissa.

4. TALOUDELLISTA TURVAA JA KANNUSTAVAA TYÖNTEKOA

Kannustamme ikääntyneitä osallistumaan työelämään omien voimavarojensa ja halujensa mukaan. Eläke-

läisten osaaminen, kokemus ja elämänviisaus ovat yhteiskunnallisesti arvokkaita voimavaroja, joita ei tule hukata. Työnteon mahdollisuuksia kehitetään niin, että ne ovat joustavia ja kannattavia myös eläkeläisille.

Eläkkeen ja pienimuotoisen työn tai yrittäjyyden yhdistämistä on helpotettava, ja siirtymisessä työelämästä eläkkeelle huomioidaan yksilölliset tarpeet entistä joustavammin. Tämän asian edistäminen on ollut meille hallitustyössä tärkeää.

Ruotsin mallin mukaista vanhempien vanhempainrahopäivien vapaaehtoista luovuttamista muille hoitajille, kuten isovanhemmille tai muulle läheiselle, on selvitettävä. Tällä tavoin voitaisiin vahvistaa sukupolvien välistä yhteistyötä ja turvata joustavat hoitoratkaisut perheissä.

Moni eläkeläinen elää köyhyysloukussa, jossa pieneksi jäänyt eläke ja jatkuvasti nousevat sairaskulut heikentävät toimeentuloa. Eläkeläisten taloudellinen asema on turvattava. Pidemmällä aikavälillä tavoitteenamme on pienimpien eläkkeiden korottaminen, eläkkeiden verotuksen keventäminen sekä ruoan ja lääkkeiden arvonlisäveron kohtuullistaminen. Lisäksi on varmistettava kohtuulliset liikkumiskustannukset, esimerkiksi alennetuilla lippuhinnoilla.

On varmistettava, että pienituloiset eläkeläiset voivat huolehtia terveydestään ja elää turvallisesti omassa kodissaan. Edellytämme, että asumistuen rajaamisen vaikutuksia omistusasujille seurataan tarkasti ja tarvittaessa korjataan lakia, jotta jokaisella ikäihmisellä olisi mahdollisuus asua omassa kodissaan. Lisäksi tarvitaan kohtuullisia asiakasmaksuja ja riittävää taloudellista tukea kotona asumiseen. Asiakkaan taloudellinen on huomioitava ja asiakasmaksulaki antaakin alueille mahdollisuuden alentaa asiakkaan maksua tai vapauttaa asiakas kokonaan maksusta.

Yhteisöllisen asumisen malli tarjoaa monille ikääntyneille mahdollisuuden elää turvallisessa ja sosiaalisesti virikkeellisessä ympäristössä. Yhteisöllisen asumisen osalta on varmistettava, että asiakasmaksut ovat kohtuullisia ja että jokaiselle asukkaalle jää riittävä käyttövara henkilökohtaisiin menoihin. Käyttövaran turvaaminen on jo säädetty ympärivuorokautisen palveluasumisen lainsäädännössä, ja vastaava suojan ulottamista myös yhteisölliseen asumiseen tulee arvioida. Samalla tulisi selvittää, onko nykyinen ympärivuorokautista asumista koskeva lainsäädäntö ollut riittävä turvaamaan kohtuulliset käyttövarat kaikissa tilanteissa.

Lääkekorvausjärjestelmää ollaan uudistamassa siten, että alkuvuoden kulurasitus voidaan jakaa useammalle kuukaudelle. Tämä on ollut KD:n pitkäaikainen tavoite ja olemme tätä edistäneet. Lisäksi tavoitteenamme on edelleen eri maksukattojen yhdistäminen ja lääkekaton alentaminen. Tarpeettomasta ja toimintakykyä heikentävästä lääkkeiden liikkakäytöstä päästään eroon tehostamalla kokonaislääkityksen seurantaa ja vahvistamalla hoitohenkilöstön lääkinnällistä osaamista.

Olemme pitkään ajaneet keliakiakorvauksen palauttamista ylimääräisten kustannusten kattamiseksi. Hallituksessa palautamme keliakiakorvaus pienituloisille ja alaikäisille, mikä on askel oikeaan suuntaan. Tavoitteena on, että tulevaisuudessa korvaus laajennetaan koskemaan kaikkia keliakikoita.

Ulkomaille muuttaneiden ja ulkomailta Suomeen muuttaneiden eläkeläisten verokohtelu on ratkaistava selkeillä verosopimuksilla. Suomessa ansaituista eläkkeistä on maksettava veroa Suomeen vain siltä osin kuin uuden asuinmaan verotus ei sitä kata. Jokaisella on oikeus arvokkaaseen vanhuuteen, myös taloudellisesti.

Toimenpiteet:

- Kevennetään eläkkeellä työskentelevien verotusta työnteon kannattavuuden lisäämiseksi.
- Torjutaan ikä syrjintää määrätietoisesti ja tuetaan ikääntyvien työntekijöiden palkkaamista.
- Varmistetaan, että työn ja eläkkeen yhdistäminen on sujuvaa ja kannustavaa ilman kohtuuttomia veroseuraamuksia tai tukien menetyksiä.
- Kevennetään tilapäisen ja osa-aikaisen työn verotusta eläkeläisiltä.
- Arvioidaan työeläkekaton käyttöönoton vaikutukset.

- Selvitetään vanhempien vanhempainrahapäivien vapaaehtoisen luovuttamisen mahdollisuus muille hoitajille, kuten isovanhemmille tai muille läheisille.
- Tavoitellaan pitkällä aikavälillä kansan- ja takuueläkkeen korottamista sekä pienimpien työeläkkeiden ostovoiman parantamista.
- Turvataan eläketulovähennyksen oikeudenmukaisuus.
- Kehitetään indeksijärjestelmää turvaamaan eläkkeiden ostovoima oikeudenmukaisesti.
- Seurataan asumistuen rajaamisen vaikutuksia omistusasumiseen ja korjataan lakia tarvittaessa.
- Tarkastellaan yhteisöllisen asumisen maksukäytäntöjä ja asiakkaan käyttövarojen riittävyyttä valta kunnallisesti, ja säädetään tarvittaessa lainsäädännössä käyttövarojen riittävyyden turvaamiseksi.
- Otetaan käyttöön yhteinen maksukatto lääke-, matka- ja palvelumaksuille, ja laajennetaan maksukat to koskemaan myös sosiaalipalvelujen omavastuita.
- Korotetaan diabetessairaiden lääkekorvausten tasoa.
- Ulotetaan keliakiakorvaus koskemaan kaikkia keliaakikoita riippumatta iästä tai tulotasosta.
- Turvataan ikääntyneille palveluiden saatavuus tuloista riippumatta.

5. INHIMILLISEMPÄÄ HOIVAA JA ASUMISTA IKÄÄNTYNEILLE

Ikääntyneet muodostavat monimuotoisen ryhmän, jonka palvelutarpeet vaihtelevat suuresti. Osa tarvitsee paljon apua ja hoivaa, mutta osa säilyy hyväkuntoisena ja aktiivisena pitkään eläkkeelle siirtymisen jälkeen. Monilla on halua jatkaa työelämässä myös eläkkeen alettua. Tällöin hoivan sijaan on panostettava kuntouttavaan ja ennaltaehkäisevään toimintaan, kuten fysioterapiaan, joka tukee toimintakykyä, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia.

Jokainen ansaitsee arvokkaan vanhuuden ja turvallisen arjen. Ikääntyneiden hoitoa ja asumispalveluja sekä kotihoitoa on parannettava kaikilla tasoilla, ja epäkohtiin on puututtava rohkeasti. Turvallinen vanhuus on ihmisoikeuskysymys.

Geriatria osaamista on vahvistettava sosiaali- ja terveydenhuollon kaikilla tasoilla, sekä koulutuksessa että hoitoketjuissa. Samalla on huolehdittava hoitohenkilöstön jaksamisesta ja työhyvinvoinnista riittävien resursien avulla. Hoiva-alalla työskentelee paljon maahanmuuttajataustaisia henkilöitä, ja siksi koulutuksessa on tärkeää huomioida suomalaisen kulttuurin ja historian ymmärrys, jotta hoito olisi yksilöllistä ja kunnioittavaa.

Yksinäisyys on yksi suurimmista ikääntyneiden huolenaiheista, ja se on lisääntynyt huolestuttavasti. Tarvitsemme enemmän yhteisöllisiä ratkaisuja: tukea järjestötoiminnalle, mahdollisuuksia yhteisöllisyyttä tukevaan asumiseen sekä perhehoidon laajempaa hyödyntämistä. Kenenkään ei tulisi joutua viettämään vanhuuttaan yksin.

Ikäihmisten lisääntyvä päihteidenkäyttö on kasvava ja usein vaiettu ongelma. Päihteet ovat väärä lääke yksinäisyyteen heikentäen ikäihmisen hyvinvointia ja vaikeuttaen kotihoitoa. Korostamme ennaltaehkäisyä, varhaista tukea ja yhteisöllisyyttä, jotta kukaan ei jäisi yksin ongelmansa kanssa.

Salassapitovelvollisuutta ei saa käyttää perusteettomasti omaisten tiedonsaannin estämiseen. Omaisilla on usein pitkä kokemus läheisensä asioiden hoidosta, ja heidän tietonsa on tärkeää ottaa huomioon hoidon ja palvelusuunnitelmien laatimisessa, mikäli se on ikääntyneen edun mukaista. Omaisets ovat voimavara.

Perusoikeudet, kuten sananvapaus, mielipiteenvapaus, uskonnonvapaus ja oikeus uskonnon harjoittamiseen kuuluvat myös ikäihmisille ja näiden toteutuminen on turvattava kaikissa tilanteissa. Oikeus saada hoivaa ja palveluja kummallakin kotimaisella kielellä on turvattava.

Myös arjen pienillä asioilla on merkitystä. Esimerkiksi musiikin hyvinvointia edistäviä vaikutuksia tulisi hyödyntää nykyistä laajemmin vanhustenhoidossa. Järjestöjen ja seurakuntien mahdollisuus järjestää virkistystoimintaa asumisyksiköissä on turvattava.

Toimenpiteet:

- Laajennetaan geriatrian osaamisen lakisääteisyttä ja otetaan kuntouttava työote käyttöön kaikissa vanhusten palveluissa.
- Taataan hoidossa riittävä hoitajamitoitus ja korkea laatu.
- Otetaan käyttöön etsivä vanhustyö koko maassa ikäihmisten yksinäisyyden torjumiseksi.
- Varmistetaan, että mielenterveys- ja päihdepalvelut ovat helposti saavutettavissa niitä tarvitseville.
- Puututaan kaltoinkohteluun aktiivisesti kaikissa tilanteissa.
- Otetaan vanhuspalveluissa käyttöön laajamittainen ja joustava palvelusetelijärjestelmä, jonka avulla ikäihmiset voivat hankkia tarvitsemiaan palveluita.
- Poistetaan kuntoutuksen epäoikeudenmukainen 65 vuoden ikäraja.
- Otetaan omaisten mielipiteet ja toiveet huomioon hoitosuunnitelmassa.
- Turvataan järjestöjen ja seurakuntien mahdollisuus järjestää tilaisuuksia ikäihmisten asumisyksiköissä.
- Tarkennetaan yhteisöllisen asumisen lainsäädäntöä, jolla varmistetaan riittävä ja kokonaisvaltainen hoito yhteisöllisen asumisen asumismuodossa asuville.

Kotihoito

Useimmille ikäihmisille koti on mieluisin ja paras paikka asua, kunhan tarvittavat palvelut ja tuki ovat saatavilla. Kotihoidon on tuettava turvallista ja inhimillistä arkea sekä edistettävä toimintakyvyn ylläpitoa ja kuntoutumista.

Kotihoitoa on tarjottava yksilöllisesti suunniteltuna ja riittävästi. Sen tulee vastata ihmisen fyysisiin, psyykkisiin, sosiaalisiin ja hengellisiin tarpeisiin. Laadukas kotihoito edellyttää työntekijöiden pysyvyyttä ja sitä, että samat hoitajat käyvät säännöllisesti asiakkaan luona. Tämä tuo turvallisuutta ja parantaa hoidon vaikuttavuutta.

Kotona asuminen ei saa olla itseisarvo silloin, kun laitoshoidon on selvästi parempi vaihtoehto. Palvelujen saatavuus vaihtelee alueittain, ja toisinaan vahvempaa asumispalvelua tarvitsevia pidetään kotihoidossa liian pitkään. Kotihoidon laatua voidaan parantaa kohdentamalla resursseja oikein, kehittämällä työn organisointia ja helpottamalla työntekijöiden arkea esimerkiksi maksuttomilla pysäköintitunnuksilla sekä julkisten että yksityisten kotihoidon toimijoiden käyttöön. Myös digitaalisilla palveluilla voidaan lisätä palveluiden saatavuutta edullisesti.

Tarvitaan parempaa yhteistyötä kotihoidon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä, erityisesti kotiuttamistilanteissa. Kuntouttavaa työotetta on vahvistettava kaikilla tasoilla, huomioiden sekä fyysisen toimintakyvyn että emotionaalisten ja sosiaalisten tarpeiden tukeminen.

Toimenpiteet:

- Varmistetaan kotihoidolle riittävät resurssit sekä parannetaan ikäihmisten kotiin tuotavien palveluiden määrää ja laatua. Lisätään kotihoidon henkilöstöä.

- Kannustetaan ja kehitetään yhteisöllisyyttä tukevaa asumista ikäihmisten näkökulmasta, huomioiden tarvittavat täydentävät palvelut omatoimisen selviytymisen tukemiseksi.
- Kannustetaan kuntia aktivoimaan kotihoidon maksuttomat pysäköintitunnukset sekä julkisille että yksityisille toimijoille.
- Edistetään digitaalisten palveluiden käyttöä hoidon laadun parantamiseksi.

Hyvää hoitoa hoivayksikössä

Kun ikäihminen joutuu muuttamaan hoivayksikköön terveytensä tai toimintakykynsä vuoksi, hänen sosiaalisia suhteitaan ja elämän mielekkyyttä on tuettava, vaikka elämässä tapahtuisi suuria muutoksia tai menetyksiä.

Vanhustenhoidon laatuun panostetaan ja varmistetaan neljän takuun mallin toteutuminen:

- Ulkoilutakuu: oikeus ulkoilla vähintään kaksi kertaa viikossa
- Ruokailutakuu: rauhallinen ruokailuhetki ja tarvittaessa apu syömiseen
- Hygieniatakuu: mahdollisuus peseytymiseen ja riittävät hygieniatuotteet
- Yhteisötakuu: yhteisöllisyyden edistäminen ja yksinäisyyden torjunta

Jos puoliset tarvitsevat yhtä aikaa yhteisöllistä asumista tai tehostettua palveluasumista, heidän on voitava asua yhdessä, vaikka hoidon tarpeet olisivat eritasoisia. Mikäli toinen puoliso asuu edelleen kotona, on taattava mahdollisuus säännöllisiin vierailuihin. Kotona asuvalle puolisolalle tulee tarjota sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvät kuljetukset tai taloudellista tukea vierailujen mahdollistamiseksi.

Useilla hyvinvointialueilla on viime vuosina tehty muutoksia hoivapalveluiden rakenteisiin, kuten ympärivuorokautisen hoivan yksiköiden sulkemisia ja siirtymistä yhteisölliseen asumiseen tai kotiin. Näiden ratkaisujen taustalla ovat usein henkilöstöresurssien haasteet ja talouden sopeuttamistarpeet. Muutokset ovat kuitenkin paikoin johtaneet tilanteisiin, joissa palvelumaksut ovat nousseet merkittävästi, vaikka hoivan taso ei ole olennaisesti muuttunut.

Kristillisdemokraatit katsovat, että tarvitaan valtakunnallisia maksusääntöjä ja selkeitä ohjeita, jotka turvaavat ikääntyneiden oikeuden kohtuuhintaiseen hoivaan ja vähentävät alueellista eriarvoisuutta. Palvelujen rakenteellisia uudistuksia on tehtävä ihmislähtöisesti – hoivan laatu ja ikääntyneiden arjen turvallisuus on asetettava etusijalle.

Toimenpiteet:

- Otetaan käyttöön neljän takuun malli: ulkoilu-, ruokailu-, hygieni- ja yhteisötakuu.
- Lisätään ympärivuorokautisten vanhusten hoitoyksiköiden henkilöstöä.
- Turvataan vanhuspalveluissa riittävä määrä erilaisia asumismuotoja yksilölliset tarpeet huomioiden.
- Varmistetaan kodinomaisia yhteisöllisen asumisen sekä ympärivuorokautisen palveluasumisen yksiköitä riittävä määrä.
- Varmistetaan monipuoliset ja viihtyisät hoivayksiköt asumispalveluyksiköt, joissa henkilökuntaa on myös yöllä.
- Taataan muistisairaille mahdollisuus turvalliseen ulkoiluun myös ilman avustajaa, esimerkiksi asuinyksikön pihapiirissä.
- Puututaan vanhustenhoidon tiloissa havaittuihin sisäilmaongelmiin.
- Turvataan ikäihmisen oikeus pysyvään asumiseen puolisonsa kanssa myös asumispalveluissa.

Vahvempaa tukea omaishoitajille

Omaishoito on sekä inhimillisesti että taloudellisesti kestävä hoitomuoto, joka vähentää koti- ja asumispalveluiden tarvetta ja mahdollistaa hoivan läheisessä ja tutussa ympäristössä. Omaishoitaja tarvitsee yhdenvertaista, oikea-aikaista ja riittävää tukea asuinpaikasta riippumatta. Tämä tarkoittaa taloudellista turvaa, kuten hoitotarvikkeita, apuvälineitä ja tarvittaessa asunnon muutostöitä, selkeää tietoa palveluista ja sosiaaliturvasta sekä konkreettista apua arjessa ja hoivassa.

Haluamme ottaa käyttöön omaishoitovähennyksen ansiotuloverotuksessa vaihtoehdoksi nykyiselle omaishoitopalkkiolle. Vähennys tukisi erityisesti työikäisiä omaishoitajia ja olisi yhteiskunnalle edullisempi kuin koti- tai laitoshoidon. Sen tulee olla mahdollista myös omaishoitajan puolison tuloista, kuten kotitalousvähennys. Omaishoitajien jaksamista on tuettava konkreettisesti. Tarvitaan paremmat mahdollisuudet vapaapäiviin, virkistykseen, kuntoutukseen ja kotipalveluihin. Hoivan ja ansiotyön yhteensovittamisen on oltava joustavaa, ja korvaavan hoitopaikan on oltava luotettava ja turvallinen.

Omaishoitajan tekemä työ on arvokasta ja ansaitsee parempaa korvausta. Hoidettavien yksilölliset tarpeet on tunnistettava, ja palveluja sekä tukitoimia kehitettävä sen mukaisesti. Hallituksessa nostamme omaishoidon tuen vähimmäispalkkiota ja luomme kansallisen ohjeistuksen tuen myöntämisperusteista, palkkioluokista ja käytännöistä.

Omaishoidon rinnalla on tärkeää panostaa myös perhehoidon kehittämiseen.

Toimenpiteet:

- Kehitetään omaishoitoa ja perhehoitoa julkisia palveluja täydentävinä hoidon ja huolenpidon muotoina.
- Korotetaan omaishoitajien palkkiota ja määritellään pienimmät palkkiot verovapaaksi tuloksi. Omaishoidon tuki tulee siirtää Kelan maksettavaksi.
- Edistetään omaishoitopalkkion vaihtoehdoksi omaishoitovähennystä vähennettäväksi ansiotuloverotuksessa.
- Turvataan omaishoitajille lakisääteiset sijaisapu, vapaapäivät ja virkistyspäivät.

Erityistä tukea tarvitsevat ikäihmiset

Kielivähemmistöihin ja muihin vähemmistöryhmiin kuuluvien ikäihmisten palveluista on huolehdittava erityisen hyvin.

Haasteellisista elämänoloista tai vankeinhoidosta tuleville on iästä riippumatta tarjottava riittävästi tukea arjen hallintaan ja perustaitojen harjoitteluun. Lisäksi heidän tarvitsemansa päivätoiminta ja asumisen tuki, esimerkiksi välivuokrauksen avulla, on järjestettävä.

Maahanmuuttajataustaisten ikäihmisten kielenopetus, kulttuuriin perehdyttäminen ja kotouttaminen pitää toteuttaa käytännönläheisesti.

Vammaisten ikäihmisten kuntoutusta, joka ylläpitää heidän toimintakykyään, on jatkettava myös ikääntymisestä huolimatta.

Ikäihmisille on oltava saatavilla apua vaikeiden elämäkokemusten käsittelyyn, kuten sotiin liittyvien traumojen, perhe-elämän menetyksien tai esimerkiksi tehtyjen raskaudenkeskeytysten aiheuttamien muistojen käsittelyyn.

Laadukas saattohoito on ihmisoikeus

Hyvä saattohoito kuuluu kaikille sitä tarvitseville, riippumatta asuinpaikasta tai sairaudesta. Palliatiivinen hoito on parantumattomasta sairaudesta sairastavan kokonaisvaltaista hoitoa, jonka tavoitteena on kärsimyksen lievittäminen ja elämänlaadun vaaliminen. Saattohoito on tämän hoidon viimeinen vaihe, ja sen aikana korostuvat kivun ja muiden oireiden lievitys sekä fyysisten, psyykkisten, sosiaalisten ja hengellisten tarpeiden huomioiminen. Myös läheisten tukeminen on olennainen osa hoitoa.

Vaikka saattohoito on kehittynyt merkittävästi, sen saatavuudessa ja laadussa on edelleen parannettavaa.

Jokaisella tulee olla oikeus inhimilliseen ja yksilölliseen hoivaan elämän loppuvaiheessa. Riittävä kivun ja muiden oireiden lievitys sekä riittävä läheisten ja hoitohenkilökunnan läsnäolo kuoleman lähestyessä on varmistettava niin, ettei potilas pelon ja yksinäisyyden kokemuksen vuoksi toivo kuoleman jouduttamista.

Hallituksessa toteutamme merkittäviä uudistuksia, joiden tavoitteena on taata laadukas, yhdenvertainen ja lakisääteinen saattohoito kaikille Suomessa asuville.

Sanomme selkeästi ei eutanatialle. Puolustamme ihmisarvoa elämän kaikissa vaiheissa. Eutanasian sijaan yhteiskunnan tulee panostaa laadukkaaseen ja inhimilliseen saattohoitoon, joka takaa kivuttoman ja arvokkaan kuoleman – ilman yksin jäämistä.

Toimenpiteet:

- Kehitetään inhimillistä ja laadukasta saattohoitoa hoitopaikasta riippumatta, hyödyntäen parhaita käytäntöjä ja varmistaen hoidon saatavuus kaikille.
- Lisätään saattohoitoyksiköitä, kehitetään kotisairaaloimintaa ja saattohoidon hoitoketjuja, panostetaan koulutukseen sekä vahvistetaan henkilöstön osaamista.
- Otetaan palliatiivisen hoidon ja saattohoidon kansallinen laatusuositus käyttöön kaikissa yksiköissä, joissa hoidetaan kuolevia potilaita.
- Kehitetään kotiin annettavaa saattohoitoa. Yhdenmukaistetaan kotisaattohoidon käytänteet ja varmistetaan potilaan mahdollisuus siirtyä tarvittaessa sopivaan hoitopaikkaan.
- Varmistetaan, että omaisilla ja läheisillä on riittävästi tietoa palliatiivisen hoidon ja saattohoidon mahdollisuuksista ja saatavuudesta.

6. IKÄIHMISET JA KRIISIVALMIUS

Ikääntyneiden turvallisuus on varmistettava myös poikkeustilanteissa, kuten sähkökatkoissa, pandemioissa ja evakuoinneissa. Erityisesti haavoittuvassa asemassa olevat ikäihmiset tarvitsevat ennakoivaa suunnittelua, selkeitä toimintamalleja ja riittäviä resursseja.

Kotona asuvat ikäihmiset voivat jäädä kriiseissä yksin, joten heidän tavoittamisensa ja tukemisensa on tärkeää. Tiedon tulee olla helposti ymmärrettävää ja saavutettavaa, ja viranomaisten, palveluntarjoajien sekä läheisten välinen yhteistyö on keskeistä. Myös järjestöjen, seurakuntien ja vapaaehtoisten rooli korostuu.

Turvallisuus tarkoittaa fyysisen suojan lisäksi myös psyykkistä turvaa ja luottamusta siihen, että apua on saatavilla silloin kun sitä tarvitaan.

Toimenpiteet:

- Varmistetaan tiedonkulku viranomaisten, palveluntarjoajien ja läheisten välillä kriisitilanteissa.
- Kehitetään kotona asuvien ikäihmisten varautumista tarjoamalla helposti ymmärrettäviä ohjeita koti varan ylläpitoon, lääkkeiden saatavuuteen ja yhteydenpitoon.
- Vahvistetaan järjestöjen, seurakuntien ja vapaaehtoisten roolia ikäihmisten tavoittamisessa ja tukemisessa kriisitilanteissa.
- Turvataan ikäihmisten psyykkinen hyvinvointi kriiseissä varmistamalla, että apua on saatavilla ja luottamus hoitoon säilyy.

Ohjelma on hyväksytty puoluehallituksen kokouksessa 25.10.2025.